

דף לח.

עין משפט א.

הרמב"ם הל' כלים פי"ג ה"ד

כְּלֵי חָרֶס שֶׁנִּגְעוּ מִשְׁקִין טְמֵאִין **ק** בְּאַחֲזָרְיוֹ בְּלֶבֶד נְטֻמָּאוּ
 אַחֲזָרְיוֹ כְּשָׂאָר כָּל הַכֵּלִים. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁהִיָּה
 לוֹ תוֹף. אָבֵל אִם אֵין לוֹ תוֹף וְנִגְעוּ בוֹ מִשְׁקִין טְמֵאִין
 הָרִי זֶה טָהוֹר. שְׁכָל שְׂאִין לוֹ תוֹף בְּכֵלֵי חָרֶס אֵין אַחֲזָרְיוֹ
 מִתְּטֵמְאִין בְּמִשְׁקִין. נִגְעוּ אֲכָלִין אוֹ מִשְׁקִין בְּאַחֲזָרֵי כְּלֵי
 חָרֶס הַטְּמֵא הָרִי אֵלוֹ טְמֵאִין. וְאֶחָד כְּלֵי חָרֶס וְאֶחָד שְׂאָר
 כָּל הַכֵּלִים בְּדָבָר זֶה שְׁכָל הַכֵּלִים הַטְּמֵאִין שֶׁנִּגְעוּ אֲכָלִין
 אוֹ מִשְׁקִין בָּהֶן בֵּין מִתּוֹכָן בֵּין מֵאַחֲזָרֵיהֶן נְטֻמָּאוּ:

הרמב"ם הל' כלים פכ"ח ה"ג

פְּשוּטֵי כְּלֵי שֶׁטֶף **ר** שְׂאִין רְאוּיִין לְמִדְרָס כְּגוֹן הַשְּׁלֶחָן
 וְטַבָּלָא שְׂאִין לָהּ דְּפֶן הוֹאִיל וְאֵין מְקַבְּלִין טְמֵאָה מִן

ק. כסף משנה: כלי חרס שנגעו משקין טמאים וכו' נגעו אוכלין וכו'. ריש פרק ב' דכלים
 גבי כלי חרס מיטמאים מאחוריהם: כתב הראב"ד א"א כבר כתבתי במקום אחר מה
 שנראה לנו על זה עכ"ל:

ר. כסף משנה: פשוטי כלי שטף וכו'. פרק כ"ה דכלים וכרבי יהודה. ומ"ש אבל פשוטי
 כלי שטף הראויים למדרס וכו' עד נטמא הכלי כלו. בפרק אלו מומין עלה ל"ח: וכן
 מדות יין ושמן. פרק כ"ה דמסכת כלים מדות יין ושמן וזומא ליסטרא ומסנת של חרדל
 ומשמרת יין יש להם אחוריים ותוך דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר אין להם אחוריים
 רבי שמעון אומר יש להם נטמאו מאחוריהם מה שבתוכם טהור וצריך להטביל וטעמא דר'
 יהודה משום דכל הני כלים יש מאחוריהם חקק בית מושב כעין שעושיין לכלי כסף ופעמים
 שכופהו על פיו ומשתמש בחקק שבאחוריו: כתב הראב"ד אם נפלו משקין על מקצתן
 נטמאו כולן כמו הבגדים א"א הא דלא כהלכתא וכו'. וי"ל שלענין טומאת הכלי עצמו

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

הַתּוֹרָה אִם נִטְמָאוּ אַחֲרֵיהֶן בְּמִשְׁקִין לֹא נִטְמָא תוֹכָן.
 אֲבָל פְּשׁוּטֵי כָּלִי שֶׁטֶף הָרְאוּיִים לְמִדְרָס כְּגוֹן הַמָּטָה
 וְהָעוֹר שֵׁשִׁינִים עָלָיו וְהַכֶּסֶא וְכִיּוֹצֵא בָהֶן אֵין לָהֶם
 אַחֲרֵימֵן וְתוֹךְ אֵלֶּא בֵּין שְׁנַגְעוּ מִשְׁקִין בָּהֶן מִתּוֹכָן אוֹ
 מֵאַחֲרֵיהֶן נִטְמָא הַכָּלִי כָּלוּ. וְכֵן מִדּוֹת יֵין וְשִׁמֶן וְזוּמָא
 לִיסְטָרוֹת וּמִסְנֵנֶת שֶׁל חֶרֶדֶל וּמִשְׁמֶרֶת שֶׁל יֵין אֵין לָהֶן
 אַחֲרֵימֵן וְתוֹךְ אֵלֶּא אִם נָפַל מִשְׁקִין עַל מְקַצְתָּן נִטְמָאוּ
 כְּלָן כְּמוֹ הַבְּגָדִים:

עין משפט ג. הרמב"ם הל' שאר אבות הטומאה פ"ז ה"ג

כְּשֶׁגָּזְרוּ עַל הַמִּשְׁקִין שֶׁשֵׁיטְמָאוּ אֶת הַכָּלִים גָּזְרוּ שֶׁיִּהְיוּ
 מִטְמָאִין אֶת הַכָּלִים מִתּוֹכָן. כִּי צָד. אִם נָפְלוּ לְאֹוִיר כָּלִי

ר"ש סובר כרבי יהודה שהרי אמר כשנטמאו מאחוריהן צריך להטביל את כל הכלי וכאן
 לא איירי רבינו אלא לענין טומאת הכלי עצמו לא לענין טומאת מה שבתוכו:

ש. כסף משנה: כשגזרו על המשקים וכו'. בפכ"ה דכלים וטעמא מפרש בר"פ על אלו
 מומין (דף ל"ח). ומ"ש בד"א לתרומה אבל לקדש וכו'. גם זה שם בפכ"ה דכלים
 ופרק חומר בקדש (דף כ"ד). ומ"ש בין בכלי חרס בין בכלי שטף: כתב הראב"ד א"א אין
 השכל נותן שיעשו וכו'. וההיא דבכורות היא ר"פ על אלו מומין וכבר ביאר הראב"ד
 המקום שממנו למד רבינו לומר כן דמקיש כלי שטף לכלי חרס וא"כ מה כלי שטף נטמא
 גבו לא נטמא תוכו אבל גבו מיהא טמא אף כלי חרס כן והראב"ד משיג עליו שאין השכל
 נותן שיהיו משקים מטמאין כלי חרס מגבו מה שאין המת והשרץ מטמאים ואם תאמר
 שעשו מעלה במשקים מפני שהם עלולים לקבל טומאה כשם שעשו בהם שלעולם הם
 תחלה לכך כתב ולא גזרו חכמים במשקים אלא משום משקה זב וזבה וכו' ועל ראיית
 רבינו מפרק על אלו מומין טען הראב"ד דאינה ראייה דהתם לא להקיש כלי חרס לכלי
 שטף באו כי היכי דנימא מה כלי שטף מיטמא מגבו אף כלי חרס מיטמא מגבו ואדרבה
 להקיש כלי שטף לכלי חרס באו לומר דכי היכי דכלי חרס בעלמא חלוק גבו מתוכו אף
 כלי שטף הכי חלוק גבו מתוכו ומיהו הא כדאיתא והא כדאיתא דכלי חרס אינו מקבל
 טומאה מגבו כלל אפילו לגבו וכלי שטף מקבל טומאה לגבו מיהא וזה פירוש ומכלי שטף

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

חָרַס נְטֵמָא כָּלוּ וְהָרִי הוּא שְׁנֵי וְאִם נִגְעוּ בְּשֶׁאֵר כְּלָיִם
 מִתּוֹכָן מְטֵמָא כְּלָן וְנִעְשׂוּ שְׁנֵיִם. אָבֵל אִם נִגְעוּ מִשְׁקִין
 טְמֵאִים בְּאַחֲרֵי הַכְּלֵי שֵׁשׁ לוֹ תוֹךְ בֵּין בְּכָלֵי חָרַס בֵּין
 בְּכָלֵי שְׁטָף וְכָלֵי מִתְכּוֹת נְטֵמָאוּ אַחֲרָיו בְּלִבָּד וְהָרִי
 אַחֲרָיו שְׁנֵי וְלֹא נְטֵמָא תוֹכוֹ. בְּמָה דְּבָרִים אַמּוּרִים
 לְתַרוּמָה. אָבֵל לְקֹדֶשׁ כְּלֵי שְׁנֵטְמָאוּ אַחֲרָיו נְטֵמָא כָּלוּ
 וְהָרִי כָּלוּ שְׁנֵי לְטֵמְאָה:

עין משפט ד. הרמב"ם הל' שאר אבות הטומאה פ"ז ה"א

דָּבָר מְפֹרָשׁ בַּתּוֹרָה * שֶׁהָאֲכָלִין וְהַמְשָׁקִין מִתְטַמְּאִין
 שְׁנֵטְמָאוּ (וַיִּקְרָא יֵא-לֵד) 'מִכָּל הָאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר
 יָבוֹא עָלָיו מִיָּם יְטֵמָא וְכָל מִשְׁקָה אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה בְּכָל כְּלֵי
 יְטֵמָא'. וְאִין הָאֲכָל שְׁנֵטְמָא מְטֵמָא אֲכָל אַחַר מִן הַתּוֹרָה.
 וְלֹא הַמְשָׁקִין שְׁנֵטְמָאוּ מְטֵמְאִין דְּבָר אַחַר מִן הַתּוֹרָה.
 אָבֵל מִדְּבָרֵי סוּפְרִים גָּזְרוּ עַל הָאֲכָל הַטְּמָא שְׁאֵם נִגַּע
 בְּאֲכָל אַחַר טְמָאָהוּ. וְכֵן אִם נִגַּע אֲכָל הַטְּמָא בְּמִשְׁקִין
 טְמָאִין. וְאִין אֲכָל מְטֵמָא כְּלֵי שְׁנֵטְמָאוּ בּוֹ לְעוֹלָם וְאֶפְלוּ

נסבא וכו' ולדעת רבינו י"ל דכיון דפשטא דגמ' משמע שמשוה אותם זה לזה וזה לזה
 ולענין מה שהוקשה לו שאין השכל נותן וכו' י"ל דמשום דמשקים עלולים לקבל טומאה
 עבוד בהו האי מעלה לטמא יותר ממה שהזב והזבה עצמם מטמאין כי היכי דעבוד בהו
 שיהיו תחלה לעולם:

ת. כסף משנה: דבר מפורש בתורה וכו'. אבל מדברי סופרים גזרו על האוכל הטמא וכו'.
 פרק קמא דפסחים עלה י"ד. ומ"ש וכן אם נגע אוכל הטמא במשקין טמאין. ומ"ש
 ואין אוכל מטמא כלי וכו' ואפילו מדבריהם. בפרק קמא דנדה עלה ז' (ע"ב). ומ"ש וכן
 גזרו על המשקים טמאים שיטמאו אוכלין או משקין או כלים שנגעו בהם. גם זה שם:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

מְדַבְּרֵיהֶם. וְכֵן גָּזְרוּ עַל הַמְשָׁקִין הַטְּמְאִים שֶׁיִּטְמְאוּ
אֶכְלִין אוֹ מְשָׁקִין אוֹ כְּלִים שֶׁנִּגְעוּ בָּהֶן:

הרמב"ם הל' שאר אבות הטומאה פ"ז ה"ב

אֵין לָךְ וְלֹד טְמֵאָה * שֶׁמִּטְמֵא כְּלִים אֲלֵא מְשָׁקִין טְמְאִים
בְּלֶבֶד. וְטְמֵאָה זֶה מְדַבְּרֵיהֶם וְהוּא שֶׁיְהִיוֹ אוֹתָן הַמְשָׁקִין
טְמְאִין מִחֲמַת אָב מֵאֲבוֹת הַטְּמְאוֹת בֵּין שֶׁל תּוֹרָה בֵּין
שֶׁל דְּבָרֵיהֶם. וּמִפְּנֵי מָה גָּזְרוּ עַל הַמְשָׁקִין טְמְאִין

א. כסף משנה: אין לך ולד הטומאה וכו'. בפ"ח דפרה כל ולד הטומאות אינו מטמא כלים אלא משקה נטמא משקה טימאהו: ומ"ש והוא שיהיו אותם המשקים טמאים מחמת אב וכו'. בפ"ק דשבת עלה י"ד ע"ב אהא דמני בפוסלין את התרומה מדרבנן אוכלים וכלים שנטמאו במשקים קאמר כלים דמיטמאו במשקים דמאי אילימא במשקים דזב דאורייתא ניהו וכו' אלא במשקין הבאים מחמת שרץ וגזירה משום משקים דזב ומשמע לרבינו דהיינו לומר שצריך שיהיו המשקים טמאים מחמת שרץ וכיוצא בו שהוא אב הטומאה כדי שיטמאו כלים ובירושלמי פרק חומר בקדש אמרו היו ידיו טמאות ואחורי הכוס טהורים משקה לחוץ ע"ג הכוס ואחזו בבית צביטתו פשיטא שאין משקה מיטמא מן היד לטמא את הכוס: והראב"ד כתב טמאים מחמת אב א"א ריבה דברים ונקודים שלא לצורך וכו'. טעמו דאמרין בברכות פרק אלו דברים (דף נ"ב) נוטלים לידיים ואחר כך מוזגין את הכוס שאם אתה אומר מוזגין את הכוס תחלה גזירה שמא יטמאו משקין שאחורי הכוס מחמת ידים ויחזרו ויטמאו את הכוס ואי אפשר לומר דמחמת ידים דקאמר לא טומאת ידים לבד קאמר אלא היינו לומר שיהא טמא טומאת הגוף מחמת שרץ וכיוצא בו וכשיגע בידיו במשקין שבאחורי הכוס יטמאם ויחזרו ויטמאו את הכוס דהא פריך התם וליטמאו ידים לכוס כלומר בלא משקין ומשני ידים שניות הם ואין שני עושה ג' בחולין אלא על ידי משקין: וכתב הר"י קורקוס ז"ל דההיא לא מכרעא כולי האי דלב"ש הוא שאמרו כן ואע"ג דמשמע דב"ה מודו בעיקר דינא אפשר דלטעמייהו קאמרי להו כלומר אפילו יהיה הדין כן איכא טעמא להקדים מזיגת הכוס ולא שבקינן פשטא דסוגיא בשבת ופשיטותא דירושלמי מקמי ההיא דאלו דברים וכיון דמדרבנן הוא אזלינן לקולא עד כאן לשוננו. וכתב עוד ולפי שיטת רבינו יצטרך לפרש מ"ש בפ"ב דטבול יום עלה דההיא דקדירה וכו' ואם היו ידיו מסואבות הכל טמא דלא קאי אקדירה אלא אמשקים ופירוש הכל בין משקה תרומה בין משקה חולין ע"כ: ומפני מה גזרו וכו'. מבואר במ"ש בסמוך דאיתא פ"ק דשבת:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

שִׁיטְמָאוּ כָּלִים גְּזֵרָה מִשּׁוּם מְשָׁקָה הַזֵּב שֶׁהוּא אָב
וּמִטְמֵא כָּלִים דִּין תּוֹרָה. שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא טו-ח) 'וְכִי יִרְקַ
הַזֵּב בַּטְּהוֹר' כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ:

עין משפט ה.

הרמב"ם הל' כלים פ"ג ה"א

כָּל כָּלִי עֵץ הָעֵשׂוּי לְנִחַת אֶפְלוּ אֵינוֹ מְקַבֵּל אֶלָּא דְּבָר
מוֹעֵט אֵינוֹ מְקַבֵּל טְמֵאָה לֹא מִן הַתּוֹרָה וְלֹא מִדְּבָרֵי
סוֹפְרִים. וְכָל כָּלִי עֵץ הָעֵשׂוּי לְהַתְּטַלְטֵל מָלֵא וְרִיקָן כְּשֶׁק
אֶפְלוּ הָיָה מִחֲזִיק מֵאָה סָאָה וְאַף עַל פִּי שֵׁישׁ לוֹ שׁוֹלֵיִם
הוֹאִיל וְאֵינוֹ עֹשׂוּי לְנִחַת הָרִי זֶה מְקַבֵּל טְמֵאָה דִּין תּוֹרָה
כְּשֶׁאֵר כָּלִי קְבוּל. וְכָל כָּלִי עֵץ שֶׁהוּא סֶתֶם אִם הָיוּ לוֹ
שׁוֹלֵיִם לִישֵׁב עֲלֵיהֶם עַל הַקְּרָקַע כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נוֹחַ
לְהִתְגַּלְגֵּל וְהָיָה מִחֲזִיק אַרְבָּעִים סָאָה בְּלַח שֶׁהֵן כּוֹרֵיִם
בְּיָבֵשׁ אֵינוֹ מְקַבֵּל טְמֵאָה כָּלֵל לֹא מִן הַתּוֹרָה וְלֹא מִדְּבָרֵי
סוֹפְרִים מִפְּנֵי שֶׁחֲזָקָתוֹ שֶׁעֹשׂוּי לְנִחַת. וּדְבָרִים אֵלוֹ דְּבָרֵי
קְבוּלָה הֵן. מִפִּי הַשְּׂמוּעָה לְמַדּוֹ מָה שֶׁק שֶׁהוּא מְתַטְלְטֵל
מָלֵא וְרִיקָן אֵף כָּלִי עֵץ לֹא יִטְמָא אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה
מְתַטְלְטֵל מָלֵא וְרִיקָן לְהוֹצִיא כָּלִי עֵץ הָעֵשׂוּי לְנִחַת:

עין משפט ו.

הרמב"ם הל' בליב פ"א ה"ח

פְּשׁוּטֵי כָּלִי חָרֵס = כְּגוֹן מְנוּרָה וְכֶסֶף וְשֶׁלְחָן שֶׁל חָרֵס
 וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן אֵין מְקַבְּלִין טְמֵאָה מִן הַטְּמְאוֹת וְלֹא טְמֵאֵת
 מִדָּרֵס לֹא מִן הַתּוֹרָה וְלֹא מִדְּבָרֵי סוּפְרִים שְׁנֵאמַר (ויקרא
 יא-לג) 'אֲשֶׁר יִפֹּל מֵהֶם אֶל תּוֹכוֹ' (ויקרא יא-לג) 'יִטְמָא'
 כָּל שֵׁשׁ לֹו תוֹף בְּכָלִי חָרֵס מְקַבֵּל טְמֵאָה וְשֵׁאִין לֹו תוֹף
 טְהוֹר:

הרמב"ם הל' בליב פ"ח ה"א

כָּלִי חָרֵס אֵינוֹ מְקַבֵּל טְמֵאָה עַד שִׁיְהִיָּה מְקַבֵּל וְעָשׂוּי
 לְקַבְּלָהּ. אָבֵל אִם לֹא הָיָה לֹו בֵּית קְבוּל אוֹ שִׁיְהִיָּה מְקַבֵּל
 וְלֹא נַעֲשֶׂה לְקַבְּלָהּ אֵינוֹ מְקַבֵּל טְמֵאָה כָּלֵל לֹא מִן הַתּוֹרָה
 וְלֹא מִדְּבָרֵי סוּפְרִים. לְפִיכֹף הַכֶּסֶף וְהַמָּטָה וְהַסִּפְסֵל
 וְהַמְּנוּרָה וְהַשֶּׁלְחָן שֶׁל חָרֵס. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בָּהֶן מְכֻלִּים
 שֵׁאִין לָהֶם תוֹף אֵינָן מְקַבְּלִין טְמֵאָה. וְכֵן הַסִּילוֹנוֹת
 שֶׁהַמַּיִם מְהַלְכִין בָּהֶן אֶף עַל פִּי שֶׁהֵן כְּפוּפִין וְאֶף עַל פִּי
 שֶׁהֵן מְקַבְּלִין הָרִי הֵן טְהוֹרִין מִפְּנֵי שֶׁלֹא נַעֲשׂוּ לְקַבְּלָהּ
 אֶלָּא כִּדֵי שִׁיִּצְאוּ מֵהֶן הַמַּיִם. וְכֵן חֲבִית שֶׁל שִׁיטִים וְחֲבִית
 הַדְּפוּנָה בְּשׁוּלֵי הַמַּחֵץ הוֹאִיל וְנַעֲשִׂית כְּמוֹ בֵּית יָד

ב. כסף משנה: (ז-ח) פיל שבלע הוצין וכו'. מנחות פ' רבי ישמעאל [ס"ט.]. בעיא דלא
 איפשיטא. ומ"ש אבל כפיפה שנטמאת וכו'. שם: פשוטי כלי חרס וכו'. פ"ב דכלים.
 ומ"ש ולא טומאת מדרס. בפרק ר"ע עלה פ"ד ופרק על אלו מומין (דף ל"ח). ומ"ש ולא
 מד"ס:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

שְׁנוּשָׁאִין בָּהֶּן הַמַּחֲזֵן וְלֹא נַעֲשִׂית לְקַבְּלָהּ אֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טְמֵאָה :

עין משפט ז. הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ז ה"ד

שְׁלֹשָׁה בְּרִיס שֶׁל עֵינַי וְאֵלוֹ הֵן. מִי שֶׁנִּקְבַּב רִיס מְרִיסִי עֵינָיו בְּכָל שָׁהוּא. מִי שֶׁנִּסְדַּק רִיס מְרִיסִי עֵינָיו בְּכָל שָׁהוּא. [מִי שֶׁנִּפְגַּם רִיס מְרִיסִי עֵינָיו בְּכָל שָׁהוּא]. וְשֶׁלֹּשָׁה מוֹמִין אֵלוֹ בְּכָלֵל (וִיקָרָא כַב-כַב) 'חֲרוּץ' הָאָמֹר בְּתוֹרָה :

עין משפט ז. הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ז ה"ה

שְׁמוֹנָה בְּעֵין ד' וְאֵלוֹ הֵן. הָעֵינִי בֵּין בְּאֶחָד מֵעֵינָיו בֵּין מִשְׁתִּיָּהֵן. מִי שֶׁאֵינֹ רֹאֶה בְּשִׁתִּי עֵינָיו אוֹ בְּאַחַת מֵהֵן. אֶף עַל פִּי שֶׁאֵין נִרְאָה בָּהֶן שְׁנוּי כָּלֵל מִחֲמַת שְׁיָרְדוּ מִים

ג. כסף משנה: שלשה בריס העין וכו'. שם (דף לח:) במשנה ובגמרא מאי ריס וכו' תורא ברא דעינא ופירש רש"י שורה חיצונה של עין היינו בת עין המכסה את העין ובדברי התוס' בפרק מומין אלו (דף מ"ג:) בד"ה ושנשרו מבואר יותר שכתבו דהיינו עור המקיף את העין וכתב רבינו בפירוש המשנה ריס עפעף העין:

ד. כסף משנה: שמונה בעין וכו'. בפרק מומין אלו (דף מ"ד) תנו רבנן עיור בין סומא בשתי עיניו בין באחת מעיניו ובמשנה פ' על אלו מומין (דף ל"ח:) היה בעינו דק תבלול חלזון נחש עינב איזהו תבלול לבן הפוסק בסירא ונכנס בשחור שחור נכנס בלבן אינו מום [שאינ מומין בלבן] חרוור והמים הקבועים ופירש רש"י סירא שורה שבעין סביב לשחור וכו' ואם חוט של לבן יוצא מן הלבן ופוסק אותה שורה ונכנס בשחור הוי מום. שחור ונכנס בלבן אם חוט יוצא מהשחור ופוסק בסירא ונכנס בלבן אינו מום שאין מומין בלבן דלאו עין הוא אלא שומן העין ומפרש בגמרא דחלזון היינו נחש וכתב רבינו בפירוש המשנה דהיינו שיצמח בעין בשר מותר וימשך עד שחופה קצת משחור העין ושמו בערבי טפרא. ומה שהקשה הראב"ד וכתב מי שיצא בשר יתר בעינו א"א לא ידעתי אם עשה זה כנגד חלזון וכו'. יש לומר שהדבר ברור שיכלת בעינו השנוי שם היינו שיש בעינו יכלת שקורין בירוג"ה ואינו ענין לטפרא. ומה שכתב רבינו מי שאינו רואה בשתי עיניו וכו' עד מחמת שהיו בה סנורים קבועים היינו חרוור והמים הקבועים. ומה שכתב מי שהיתה נקודה

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

קבועים כנגד ראותיו. מי שאינו רואה בעיניו או באחת מהן ראיה ברורה מחמת שהיה בה סנוורים קבועים. מי שבעינו כמו ענב אף על פי שהוא רואה. מי שיצא בשור יתר בעינו עד שהפה מעט מן השחר של עין. מי שנמשך הלבן של עין ונכנס ממנו מעט בשחר עד שנמצא השחר מערב בלבן והוא (ויקרא כא-כ) 'תבלל' האמור בתורה. אבל אם יצא מן השחר לתוך הלבן אינו מום שאין מומין בלבן. מי שהיתה נקדה לבנה בתוך השחר וזהו (ויקרא כא-כ) 'דק' האמור בתורה והוא שהיה צפה על גבי השחר. אבל אם לא היתה צפה או שהיתה משקעת בשחר אינו מום. וכן אם היתה נקדה שחרה בתוך הלבן אפלו צפה אינו מום שאין מומים בלבן. היתה נקדה שחורה שוקעת בתוך השחר אף זה נקרא דק. אבל אם היתה צפה הואיל והיא שחרה בשחר אינו מום:

דף לח:

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ז ה"ה

עין משפט א.

עין בסעיף הקודם

לבנה בתוך השחור וכו' עד אבל אם היתה צפה הואיל והיא שחורה בשחור אינו מום. שם בגמרא:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' פנהדרין פי"א ה"ז

דיני ממונות וכן הטמאות וכן הטהרות ה האב ובנו הרב
ותלמידו מונין אותן בשנים. ודיני נפשות ומכות וקדוש
החדש ועבור השנה אב ובנו או הרב ותלמידו מונין
אותן באחד:

הרמב"ם הל' פנהדרין פי"א ה"י

תלמיד שהיה חכם וימבין והיה מחסר קבלה הרי רבו
מוסר לו הקבלה שהוא צריך לה בדין זה והוא דן עמו
בדיני נפשות:

ה. כסף משנה: דיני ממונות וכן הטמאות והטהרות וכו'. ברייתא שם (דף ל"ו) הטהרות
והטומאות האב ובנו הרב ותלמידו מונין להם שנים דיני ממונות ודיני נפשות ודיני
מכות קידוש החדש ועיבור השנה וכו' אין מונין להם אלא אחד ופירש"י הטהרות
והטומאות שהוראתן ביחיד ואין בהם מנין אם כן חולקין וצריך לעמוד [למנין] אם רבו
המטמאים או המטהרים מונין [את האב ובנו או את הרב ותלמידו] שנים אבל דיני [ממונות]
ונפשות ומכות שמנין שלהם אף בתחלת הדין ומן התורה שזה צריך שלשה וזה כ"ג וכן
קידוש החדש שצריך שלשה דמשפט כתיב ביה וכו' וכן עיבור השנה שצריך ג' וה' וז' וכו'
ע"כ. אבל גירסת רבינו אינה כן אלא כך היא דיני ממונות והטהרות והטומאות אב ובנו
הרב ותלמידו מונין להם שנים דיני נפשות ומכות וכו' אין מונין להם אלא אחד: וכתב
הראב"ד דיני ממונות וכן הטומאות והטהרות וכו' א"א אין הגמרא כן עכ"ל. ומאחר
שגירסא אחרת היתה לרבינו אין כאן השגה:

ו. כסף משנה: תלמיד שהיה חכם וכו'. שם (דף ל"ו) אמר רב שונה אדם לתלמידו ודן
עמו בדיני נפשות ואותיבנא עליה מברייתא דהטהרות והטומאות אב ובנו רב ותלמידו
מונין להם שנים דיני נפשות וכו' אין מונין להם אלא אחד ופריק כי קאמר רב כגון רב
כהנא ורב אסי דלגמריה דרב הווי צריכי ולסבריה לא הווי צריכי ופירש"י הטעם דכיון
דלסבריה לא צריך גברא באפי נפשיה הוא דאי משום גמרא דשמע מיניה כל ישראל נמי
ממשה קבלו ואין אלו טעמים הבנת לבו דנימא אם היתה חכמתו מפי רב אחר היה אומר
טעם אחר:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

שו"ע חו"מ סימן יח פעיף ה

ה. הא דאמרינן בגמרא הרב ותלמידו אין מונים להם אלא אחד, היינו דוקא בשעה שמלמדו הרב הדין ועל פיו סומך, ואפילו בכהאי גוונא אם הוא תלמיד כרב אמי ורב אסי דלגמריה דרב הווי צריכי ולסבריה לא הווי צריכי יכול ללמדו בשעת הדין ודן עמו. אבל אם אין מלמדו בשעת הדין, אע"פ שהוא תלמידו, מונים להם שנים, רק שיהיה לו קצת סברא להבין, לישא וליתן. הגה: ולענין איסור והיתר או דיני טומאה וטהרה, אפי' צריך לסברתיה מונים להם שנים (נ"י).

עין משפט ג. שו"ע יו"ד סימן רמב פעיף לו

לו. מו. האומר לחבירו איני מקבל ממך גם אם היתה כמשה, מלקין אותו משום בזיון כבודו של משה ע"ה ז'.

הגה: תלמיד חכם שאמר דבר הלכה בדבר השייך לו, אם אמר הדבר הלכה קודם שהיה מעשה שומעין לו, ואם לאו אין שומעין לו.

הגה: ודוקא שאמר כך קיבלתי ח, אבל אם אומר דבר מסברא ומראה פנים לדבריו ונראין הדברים שומעין לו גם אחרי מעשה, אבל בלי לסמוך על סברתו בזה שמדמה מילתא למילתא דשמא טועה בזה, אלא אם כן הדין פשוט ט.

ז. כתב הט"ז בס"ק כ' אבל אם אמר כיהושע אין מלקין אותו דמצינו בש"ס יבמות מ"ח שאמרו כך.

ח. מיבמות ע"ז ע"א, ותוס' שם ד"ה אם, ושם בתוס' הקשו וכי ח"ו יחשדו לת"ח שהוא משקר וכתבו שאומר בדדמי שסבור שכן קיבל מרבו, אבל כל זה כשרבו אינו בחיים אבל כשהוא קיים מדייק ולא אומר בדדמי וזהו שכתב אין שומעין לו שכך קיבל מרבו. ביאורי הגר"א אות פ"ד. ועיין בספר ראשון לציון מה שפירש בדברי הרמ"א.

ט. היינו הדמיון פשוט בעיני כל, אז סומכין על הדמיון, ועיין בט"ז ס"ק כ"א מש"כ מהנ"י. ועיין בסוף הסימן קיצור הנהגת איסור והיתר מבעל השפתי כהן.

עין משפט ד.ה. הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ז ה"ה
עין לעיל דף לח. עין משפט ח

עין משפט ו. הרמב"ם הל' איסורי מזבח פ"ב הי"ב

אי זו היא סנוירין קבועים י כל ששה שמונים יום ולא
ראה. ובודקין אותו שלש פעמים ביום שבעה ועשרים
מעת שהרגישו בו וביום ארבעה וחמשים וביום
שמונים. אם ראה מונים לו שמונים מעת שפסקה
הראיה:

עין משפט ז. הרמב"ם הל' איסורי מזבח פ"ב הי"ג

ובמה יודע שהמים קבועין. כשאכלה עשבים לחים
מראש אדר עד חצי ניסן ואכלה אחרי כן עשבים יבשים
אלול וחצי תשרי ולא נתרפאה הרי אלו מים קבועים:

עין משפט ז. הרמב"ם הל' איסורי מזבח פ"ב הי"ד

וכמה תאכל מעשבים אלו הלחים בזמן הלח והיבשים
בזמן היבש. כגרוגרת או יותר קדם סעדה ראשונה של
כל ימים בשלשה חדרשים אלו. וצריך שתאכל אותן בכל
יום אחר שתיה. ותהיה מתרת בשדה בעת אכילה. ולא
תהיה לבדה אלא היא ובהמה אחרת לצוות עמה. אם

י. כסף משנה: אי זו היא סנורים קבועים וכו'. משנה וגמרא בפרק על אלו מומין (דף
ל"ח):

כ. כסף משנה: ובמה יודע שהמים קבועים וכו' עד הרי אלו קבועים ודאי. משנה וגמרא
שם:

נְעֻשָׁה לָהּ כָּל אֱלוֹ וְלֹא נִתְרַפָּאת הָרִי אֱלוֹ קְבוּעֵינּוּ וְדָאִי.
וְאִם חָסַר אֶחָד מִכָּל אֱלוֹ הָרִי זֶה סָפֵק וְאִינָהּ קְרֵבָה וְלֹא
נִפְדֵּית:

ל. כסף משנה: ומ"ש ואם חסר א' מכל אלו הרי זה ספק וכו' עד סוף הפרק. הכל שם
בעיא דלא איפשיטו זולת שבנוסחא דידן בגמרא (דף ל"ט) קודם שתייה ודאי מעלי
לה (בשערי) לאחר שתייה מאי ורבינו גריס איפכא. ודע שאמרו שם את"ל בסעודה ראשונה.
וא"ת דלפי שיטת רבינו שהיא דכל היכא דאמרין את"ל איפשיטא ההיא בעיא הוה ליה
לפרש שאם לא היה בסעודה ראשונה אינה ספק אלא ודאי שלא הוקבע המום י"ל שמ"ש
ואם חסר אחד מכל אלו הרי זה ספק לא קאי לסעודה ראשונה דכל שלא אכלה קודם
סעודה ראשונה ודאי לא הוקבע המום ומפני כך כשכתב כיצד לא הזכיר לא סעודה ראשונה
ולא שניה משום דאם לא היה קודם סעודה ראשונה אינה ספק כמ"ש:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com